

ann

u e r

etere

ERG

R. Ferd. 14.

er

ecre

egjobban elis-

zios siker—

ünet és meg-

ó helyeket—

s. Reggel és

be bevezelve.

ne kapható—

BUKÁREST

A-GRIVITEL 61

snélküli

AL

ló por

ág legre-

ays, mely

átprepa-

nem marja

es ha-

utána.

felírásu

rász

nd 30.

ÉS

és

osit.

ez.

Szerkesztőség kiadó
Hivatali és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
u. Pop. (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Sa. N. Sz. — 558

Előfizetők kizárólag a
Szerkesztőséghez cím-
ezhetik. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJKELLET

Szerkesztő: Róbert

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lel
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 150

1925 október 3 Szombat

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 227 szám

5686. Tisri 15

Sátrak ünnepére

Írta: Szabó Imre

Olvassuk Ezra könyvét és zsidó fantáziánk
vigen vissza, vigen messze idők ködén Baby-
loniába, ahol az esztendő ilyen fordulóján, a
hetedik hónapban a fogságban letompult zsidó
lelkek himnuszosan fölujjongtak a hirre, hogy
a perzsa Kóres-Cyrus, Babylonia leigázója vissza-
hívja az elharcolt zsidó nemességet, a galut-
ban tudósokká és tanítókká lett kohanitákat,
a lévitákat, hívja vissza őket Jehuda tartomá-
nyába, Jerusolájmába, hogy ott az egek urá-
nak, istennek Házat építsenek.

A perzsák hívták és a galutból felhőmpöly-
gött az első allijah a szent hegy felé. Dávid
király ágyékából sarjadzott vezér vezette a
Paros, a Sefatja, az Arach, az Elam, a Latu
és Zaka és Bécha és Azgod és Adinokám és
Jóre és Chusam és számos más nemzetségek
végeláthatatlan tömegeit. Mentek és magukkal
hozták áldozataikat „és erejükhez képest ada-
koztak a munka kincséhez”. A kényszeradózás
íme az államiság megszűnésével átvedlett ön-
kényes adakozássá és ezt a galutban kifejtett
és a szívükön át vérükbe jutott erényt maguk-
kal hozták Judeába.

„És mint egyetlen férfiú, — írja a króni-
kás — egy akarattal gyülekezének Jerusolá-
jmban és az Irás parancsai szerint ülték meg
Szukkot ünnepét. És züstöt adtak a kőfaragók-
nak és az építés minden más mesterének:

„כָּכֶם נָתַן לְאִיִּר הַמְּלָאכָה.”
Két évezred és jó néhány évszázad vihar-
zott át azóta, zsidó sorsok keletkeztek és el-
multak, ám mi magunk örök ujjongásunkkal
és fájdalomunkkal, tespedtségünkkel és örökös
megújulásunkkal itt vagyunk, mialatt az idők
árjában uralmak és birodalmak százai örökre
alámerültek.

Örökös megújulásunkkal...
Vajjon, ha befelé tekintünk és népi életünk
mulandó változataiból kihámozni akarnók a
bennünk örök életű és változatlan lelki erőket,
nem tölül-e elénk mindjárt az emberiségnek
első diktátuma: segíts másokon, segítsd a népet,
adakozz, mert ezzel önmagadat ajándékozod
meg. Az első allijah prófétájának, Ezekielnek
intéséből morajlik felénk a szózat: „Igazságos
pedig, aki bálványoktól eltéríti nézését, nem
becstelenti felebarátja asszonyát, zálogot el nem
vesz, nem zsarol, kenyerét az éhezőnek nyújtja
és ruhával fűdi a mezitelen.”

Örökös megújulásunk varázsszere az ada-
kozás. Akik a megpróbáltatások nehéz tűzpró-
báját állották meg, akik a nélkülözések és ül-
dözések kohójában megtisztultak, csak azok
nemesedtek odáig, hogy az adakozás második
természetükké válhatott. Az tüzött és hajszolt
zsidó népben pedig első exiliuma óta benne él,
ha időnkint elhomályosultan is a szeretetnek
és kölcsönösségnek az a parázsa, amely a cse-
lekvések napjaiban fölgyullad és világokat be-
világít.

Ezt bámulták az ókor hatalmasságai a ma-
roknyi zsidó népben, a lelki energiáknak azt a
mindenkorvalóságát, ami minden válságokon
átsegítette Izráélt és ez kapcsol össze késői
ivadékokat az első fölvonulókkal, akiket Baby-
loniában a szukkotünnep idején hazahívott
Perzsia akkori idők legnagyobb hatalmassága,
haza a lezüllött, letaposott, rablőhordáktól fel-
perzselt Judeába.

És jöttek és fölépítették a Templomot. Ak-
kori idők nemesei jöttek haza és építettek és
íme most a negyedik allijah idejében, amikor
Anglia hívja haza a zsidókat, megint a neme-
sek jönnek, népünk legnemesebbjei — a dol-
gozók. És fölépítették a zsidó gondolkodás és
megismerés, a kutatás lázának és a megtalálás

ujjongásának nagyívü templomát, hogy kupo-
lája alól törjön magasba a tudomány és „min-
den népek lássák, hogy bölcsesükből az Örökké-
való beszél.”

Nemeseink, a dolgozók nem akarnak meg-
állani, aminthogy a régiek sem állottak meg,
miután a zsidó szellem és hit várát betetőzték.
Utat vájnak a vadonban és építik, építik az
országot és együtt ezzel egyenessé hajlítják a
zsidó öntudatot, ami meggörbült a kísértések
és az élethez való ragaszkodás országútján.
Építenek, hogy minden zsidó „kertje lugasában
és saját fügefája árnyékában” pihenhessen, hogy
példát mutassanak a galutban élőknek a mun-
kára és hogy példájukkal ezeket átlendítsék a
terméketlen életről a produktivitásra.

Építenek, mialatt nem hétnapos, hanem
hétészendős sátorlakás viszontagságait türik és
szenvedik.

„Mert sátrakba telepítettem Izraelt, amidőn
kiveztem őket Egyiptom földjéről.” A Biblia
szimbóluma históriánk e kimagasló napjaiban
világosan mutatja az utat, amelyen járnunk
kell. A mi hódításaink főleg a munka jegy-
ében történnek, a munka és nélkülözés jegy-
ében. Akik Zerubabel vezetésével az első allijah
idején feljöttek, azok is úgy jöttek csak,

A király is menesztelné akarja a kormányt?

Vaitoianu elhalasztotta lemondását. A hadügyi államtitkár is lemondott

Bukarest, október 2. Bratianu Jonel, Tancred Constantinescu miniszter kíséretében ma
delután a királynál volt kihallgatás on. A kihallgatás két óra hosszat tartott.

A „Vitorul” szerint a király a legbarátságosabban fogadta a miniszterelnököt, akivel
külföldre utazása előtt, tehát immár három hónapja nem találkozott.

A lapok különféle képen kommentálják azt a tényt, hogy a miniszterelnök nem egyedül,
hanem Tancred Constantinescuval jelent meg a királynál.

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 2. Az Uj Ke-
let tudósítójától.) A liberális kormány bomlásának
első előjeleképpen, mint tegnap közöltük, beavatott
politikai körökben a leghatározottabb formában el-
terjedt az a hír, hogy Vaitoianu közlekedésügyi
miniszter bejelentette lemondását. Vaitoianu kilé-
pése olyan erőteljes impulzust adott a várakozó
álláspontban levő ellenzéki akciónak, hogy Bratianu
miniszterelnök sürgősen hozzákezdett a kirobant
válság lokalizálásához. És ma már a félhivatalos
jellegű Rador távirati ügynökség legkompetensebb
forrásra való hivatkozással megcáfolja Vaitoianu
lemondásának híret, sőt az ellenzéki „Cuvantul”
is megjegyzi, hogy a közlekedésügyi miniszter kérte
ugyan a felmentését, de jelenleg még nem mond
le. Az összes ellenzéki körök fentartják a
közlekedésügyi miniszter lemondásának híret,
amelyet különféle képpen kommentálnak. Egyik
verzió szerint Vaitoianu a lónyai bányák kommer-
cializása körül támadt konfliktusa miatt vonult
vissza, mások szerint viszont a miniszter azért
mondott le, mert a tegnapi minisztertanácson nem
vették figyelembe a kormány rekonstrukciójára
vonatkozó javaslatait. Legvalószínűbbnek tartják
azt az indokolást, mely szerint maga a király
szólította fel lemondásra Vaitoianut, aki tudvale-
zőleg megbízalmasabb minisztere az uralkodónak.
Állítólag a király így akar kormányválságot elő-
idézni. Amikor ugyanis a miniszterelnök előter-
jeszti a Vaitoianu utódjára vonatkozó kinevezést, a
király nem adja meg a hozzájárulását és ezzel
eléri, hogy az egész Bratianu-kormány távozni fog.

A „Rapid” távirati iroda értesülése szerint
Vaitoianu közlekedésügyi miniszter lemondásával
levelet írt Bratianu Jonel miniszterelnöknek,
melyben szemrehányást tesz neki, hogy Karlsbadi
tartózkodása idején, de azóta, hogy haza jött is,
nem vele beszélt meg a politikai eseményeket,
jóllehet ő volt távollétében a miniszterelnök helyettes.
Egyelőre még nem kapott választ a levélre és
ettől teszi függővé, hogy továbbra is megmarad-e
a közlekedésügyi minisztérium élén vagy sem.

hogy a galutbeliek „erejükhez mérten adakoz-
tak a munka kincséhez.” Csak a kölcsönösség,
a galut szíve és az országépítők izmai érlelhet-
tik a jövőt. A jövő bontakozása pedig, mint
Ezekiel prófétának lovascsapata, amelyet a
mirtus-erdő illata vonzott, boldog varázssal
hívja mindazokat, akik eddig távol voltak a
zsidó közösségtől. Miként az első allijah idején,
amikor az elvesztettnek hitt törzsek hirtelen,
mintha a földből kerültek volna elő, Babylonia-
ban és Jeruzsálemben termettek, hogy ősi Igé-
ket ujjaélesszenek magukban, ugy most is a
negyedik allijah során, a zsidó jövő kibontako-
zása láttára megtérnek egyetlen közösségbe
mindazok, akiket mi is elvesztetteknek hittünk.

A hetedik hónap ünnepjeinek hős napjai-
ban a sátrak alatt gondoljunk a népre, az or-
szágépítőkre, gondoljunk az ő sátraikra, ame-
lyek ritkán, nagyon ritkán az ünneplés tanyáit.
Munkában kifáradt tagjaik pihenője a sátor.
Az érettünk dolgozóké, az érettünk küzdőké.
Örök megújulásunknak letéteményesei ők:
a negyedik allijah bajnokai ők. Szívünket a
szép vidám napokon fordítsuk feléjük és kö-
szöntsük őket áldozatkészséggel.

Hogy a negyedik allijah az utolsó, a végle-
ges allijah legyen.

Annyi bizonyos, hogy a kormány helyzete
nagyon kritikus. A mai napon Munteanu hadügyi
államtitkár is beadta lemondását és a kudzsiri
repülőgépgyárnál vállalt alkalmazást. Utódját már
ki is nevezték Joan Marelescu tábornok személyé-
ben. Ellenzéki körökben azt hiszik, hogy Marzescu
igazságügyminiszter is kilép a kabinettból a
Constantinescu Alexandru földművelésügyi minisz-
terrel régóta támadt ellentétei miatt. Az igazság-
ügyminiszter ma delután meglátogatta Bratianu
Jonelt, akivel egy órán keresztül tanácskozott.

Közben pedig az ellenzéki pártok erőteljesen
keresik az érintkezést, hogy felkészüljenek a kor-
mány esetleges átvételére. A parasztpárt permanens
vezérlőbizottsága ma délelőtt ülést tartott, melynek
logfontosabb tárgya Stere beszámolója az Argetoia-
nuval folytatott tanácskozásokról. Ezzel kapcsolat-
a parasztpárt hivatalos lapja az „Aurora” reflektál
azokra a liberális mesterkedésekre, amelyekkel meg-
akadályozni igyekszik a parasztpárt és a nemzeti
párt kollaborációját. A lap azt írja, hogy most az
egyszer a liberális intrika csődöt mondott, nem fog
élni. A két párt között teljes a harmónia és
ha az „Universul” ismét a liberálisok szolgálatába
szegődik, ezuttal izolálva marad.

Kisebbségi értekezlet Genfben

Genf, október 2. A legközelebbi napokban
nagyfontosságú kisebbségi értekezlet ül össze
Genfben, azzal a programmal, hogy egy nem-
zetközi jogelvet állapítson meg a kisebbségek-
kel szemben egyes országokban mutatkozó
türelmetlenség ellen. Az értekezlet ezenkívül
általánosságban biztosítani akarja a nemzeti és
felekezeti békét és precizirozni akarja azt a
szerepet, amely a kisebbségi ügyekben a Nép-
szövetségre hárul. Az értekezleten különösen a
középeurópai államok kisebbségei képviseltetik
magukat.

Békereviziót és bizalmat kér a bolgár nép

„Többet ér a jó szomszéd egy jó rokonnál.”
Dimo Kjortscheff a Radoszlavoff-párt politikai programjáról

(Szófia, szept. 30. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) Dimo Kjortscheff képviselő a fiatal ember, aki a régi politikát folytatja. Ő a vezetője a nemzeti-liberálisoknak, ahogyan a Németországban élő Radoszlavoff volt bolgár miniszterelnök pártját nevezik. A tulajdonképeni vezérnek Ferdinánd királlyal együtt el kellett hagynia az országot és még ma is Németországban él önkéntes számkivételben, noha már nyugodtan hazatérhetne. Radoszlavoff azonban nem tudja, hogyan fognak Bulgáriában a politikai viszonyok fordulni és inkább külföldön marad. Most azután Dimo Kjortscheff az, aki a politikáját folytatja. A nemzeti-liberálisoknak a parlamentben meg lehetőséget adjuk van. Az ellenzéki pártok között bizonyos különállóságuk van, de azokkal meg egyeznek abban, hogy a mai kormány politikáját teljes mértékben elítélik és ellene küzdenek.

Dimo Kjortscheff kijelentéseiben új momentumot találunk: A király és Cankov közötti ellentétet, illetőleg nyitabban kifejezve egyszerű a korona és Valkoff, másrészt Cankov, Russeff és Kalfov közötti differenciát. Aktív politikai nyilatkozataiban először találkozunk ezzel a differenciával. Maga az ellentét nem új keletű, de eddig elhallgatták. Kjortscheffnek az a véleménye, hogy a tiszték, akik 1923 június 9-én Bulgária politikai történetében nagy szerepet játszottak, engedjék át a politikát a bolgár politikusoknak és vonuljanak vissza. Ez olyan követelés, amelyet csak helyeselni lehet, de kérdés, vajjon ez olyan könnyen lehetséges lesz-e. A tapasztalat azt mutatja, hogy mindenütt, ahol egyszer a hadsereg tagjai politikába keveredtek, éppen a tiszték kiküszöbölése a legnehezebb feladat.

— A bolgár belpolitika válságos helyzetben van — mondotta Dimo Kjortscheff. Maga a kormánypárt is lassan, de biztosan szertezülük. A kormány, amelynek belpolitikai téren nem voltak sikerei, a külpolitikában akar eredményeket elérni. De ez az erőlködés is hiábavaló és csak oda vezetett, hogy az ország orientációjában bizonytalanság észlelhető. Véleményem szerint Bulgáriának távol kellene tartania magát minden külpolitikai kérdésbe való beavatkozástól. Tulságosan gyöngék vagyunk, nincs pénzünk, nincs hadseregünk, hogy nagy politikát folytassunk. De a belső viszonyok sem engedik meg ezt. De Cankov a külföld előtt nemcsak forradalmár-szerpet akar játszani, hanem eredményeket is szeretne produkálni. Minthogy azonban ez nem megy egykönnyen, türelmetlenek és emiatt hibákat követnek el.

— Amilyen a külpolitika, olyan a belpolitika is. Ameddig nálunk olyan politikai pártok léteznek, amelyek külföldi államok kormányával dolgoznak, addig minden polgári párt harcolni fog ezek ellen az árulók ellen, akik Moszkvában és Belgrádban barátokat szereztek és a haza ellen dolgoznak. A győztes államok csak gyöngé Bulgáriát akarnak, hogy a győzelmet biztosítsák, hogy a békeszerződésektől hosszú időnkig változatlanul fentarthatassák.

— Két politikai párt van Bulgáriában: a kommunista és agráriusoké, mindkettő illegális és áruló politikát folytat. Az agráriusok olyan politikát követnek, amely a nemzeti ideálokat feladta. Ők az Adriától a Fekete-tengerig terjedő Jugoszláviáról álmodoznak. Ez azonban már túlnő a balkáni politika keretein és Bulgária ma ilyen kérdések felett még csak nem is gondolkozhat. Ha egyszer a szerbek Szaloniki elé fognak menetelni, a bolgárok a szívükkel ott lesznek ugyan az oldalukon, másrészt azonban nem. A mi országunknak a belső békére van szüksége, kiengesztelődésre, mert csakis az lehet alapja egy nemzeti feltámadásnak. Nekünk békés és nemzeti virágzásra van szükségünk. Ebben az értelemben pacifisták vagyunk, nem csinálunk revánspolitikát, nem avatkozunk az európai politikába, de követeljük, hogy a békeszerződéseket revideálják. Mert ezek a szerződéses a gyűlölet és büszkeség művei. Az utolsó három év eseményei megmutatták az egész világnak, hogy a bolgár öserő él. Ez az alapja Bulgária jövőjének.

— Sokat beszélnek belpolitikai válságról. Való-

ban lappang is, de ennek a válságnak a gyökere megoldása csakis új választások útján lehet. Az új választások fogják megmutatni, vajjon a nép a belső békét, vagy a polgár háborút akarja-e. Új választások siettetni fogják az új pártkombinációkat, sokkal inkább, mint a mindennapi újságírókésések, amelyek mindig csak ugyanazt a kérdést tárgyalgatják. Mindenesetre azonban az új kormány nem fog azokból állani, akik ma kormányon vannak. Új emberek talán az ország mielőbbi megnyugvását fogják hozni.

— Szomszédainkkal jó viszonyban, békében

Amerika zsidósága követeli a kisebbségi jogok betartását

Állandó zsidó képviselőt létesítenek a Népszövetség mellett

(Newyork, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az amerikai zsidó kongresszus végrehajtó bizottságának legutóbbi ülésén a bizottság elnöke, dr. Stephen S. Wise javaslatára elhatározták, hogy lépéseket tesznek az amerikai zsidóságnak a Népszövetség mellett való állandó képviselőt létesítésére. Az elnök megindokolta javaslatát fontosságát és a referátum alapján Amerika összes számbavehető zsidó szervezeteivel tárgyalást folytatnak és igyekeznek a képviselő személyi kérdésében megegyezést létrehozni. Az amerikai zsidó kongresszus végrehajtó bizottsága súlyt helyez arra, hogy a Népszövetség mellett működő zsidó képviselő az

akarunk élni. Egy bolgár közmondás azt tartja, hogy a szomszéd többet ér a rokonnál. Nekünk sokkal fontosabbak a szomszédaink a rokonnainknál.

Dimo Kjortscheff nyilatkozata bátor hangú, szókimondó nyilatkozat, amely kicsinyes belpolitikai harcok helyett a bolgár nemzet nagy kérdéseire mutat rá. Különösen figyelemreméltó azok a passzusai, amelyek a Szerbiához való viszonyra és a békeszerződés revíziójára vonatkoznak. Kjortscheff nem kerti, nem rejti véka alá azt, amit mondani akar. Éppen ezért értékesek a nyilatkozatai.

Dr. Kovács Jenő

egész amerikai zsidóság nevében léphessen fel. A kiküldendő bizottság politikai magatartása tekintetében az amerikai zsidó körökben az az egységes felfogás alakult ki, hogy Népszövetség mellett működő zsidó delegáció követelje a versaillesi szerződésben megállapított kisebbségi pontok betartását. A zsidó delegáció kötelessége ezenfelül ügyelni arra is, hogy a zsidó vallás jogai respektáltassanak, ugyancsak a versaillesi szerződés szövege és szelleme szerint.

Az amerikai zsidó kongresszus október 25-én nyílik meg. Az európai zsidóság helyzetéről ezidén Anitta Müller Cohen fog referálni.

Huszezer választópolgár sincs Kolozsváron

Alig három ezer zsidónak van választójoga. Még nem zárták le a választói névjegyzékek összeállítását

(Cluj-Kolozsvár, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közeledő nagyfontosságú közéleti választásokkal kapcsolatban az Uj Kelet foglalkozott legintenzívebben azzal a számtalan sérelemmel, amely főleg a kisebbségi, de ezek között és elsősorban a zsidó polgárokat érte az állampolgársági jogok megadása körül. Mint ismeretes, az 1919 óta változatlan választói névjegyzékeket most egészítik ki a városházán mégpedig az állampolgársági lajstromok alapján. Ezzel kapcsolatban az a hír terjedt el Kolozsváron, hogy a választói jogosultsággal bíró polgárok névjegyzékét váratlanul lezárták, még mielőtt mindenki érvényt szerezhetett volna törvényadta jogainak. A hír ellenőrzése és a közönség megnyugtatása érdekében az Uj Kelet munkatársa felkereste dr. Ivan György városi tanácsost, aki a hatáskörébe utalt nagyfontosságú ügyről a következőket mondotta:

— A választói névjegyzékek lezárásáról szóló hírek minden alapot nélkülöznek. A lajstromok még nincsenek is készen és legálább két-három napig eltart még, amíg befejezzük az összes munkálatokat. Igaz, hogy a miniszteri rendelet nyolcnapos határidőt adott csak a névjegyzékek összeállítására, de ez az idő abszolút elégtelen Kolozsvár minden szavazati joggal rendelkező polgárának beiktatására, mert az alig rendezett, vagy még el nem intézett állampolgársági ügyek nagyon komplikálják a munkálatokat. Különben és a közönségnek a lezárás után is módjában lesz esetleges reklamációit pótlólag bejegyeztetni, mert a már kész lajstromokat nem függeszthetjük ki közszemlére, míg az erre vonatkozó dekrétumot meg nem kapjuk. És ha a dekrétum megjön, ami körülbelül hétfőre várható, — a végrehajtási utasítás értelmében csak ennek megtörténte után tíz napon belül vagyunk kötelesek a névjegyzékeket nyilvános szemlére bocsátani. A panaszok orvoslására is rendelkezésre fog állni annyi idő, hogy mindenki biztosítani képes a szavazati jogát, ha állampolgársági ügye teljesen rendben van és valahogyan mégis kimaradt a lajstromból.

— Azok közül, akiknek az állampolgársági ügye felebezzet, vagy más elintézés alatt van, csak azok vehetnek majd részt a legközelebbi közéleti választásokon, akiknek az ügye a névjegyzékek kifüggesztési idején belül rendeződik. A többiek már csak a jövő évi revízió fogják a lajstromokba felvenni. Bizony, elég sokan lesznek ilyenek, egyfelől, mert elhanyagolták a dolgot, másrészt mert körülbelül négyezer állampolgársági bejelentés van függőben. A kolozsvári táblánál több mint kétezer megfelelőbb állampolgárság vár elintézésre s

nem sokkal kisebb azoknak a száma, akik a belügyminisztériumtól várják alkotmányos jogaik elismerését. Már pedig ez nagyon lassan megy. Ennek figyelembevételével, hozzávetőleges számítás szerint a választók száma még a huszezeret sem fogja elérni Kolozsváron, holott a törvény alapján a 21-ik életévtől feljebb vettük fel a polgárokat a lajstromokba. En, elismerem, aránylag csekély szám a város megnekedett lakosságához viszonyítva, mégis jelentős haladásról tesz tanuságot az 1919. évi listákkal szemben, amelyekben tudtommal alig szerepelt tizezernél több választó.

— Nemzetiségek szerint a választók megszámolásáról még nincsenek egészen pontos adataink, de a valósághoz közeljáró becslés szerint Kolozsvárnak körülbelül hét és félezer román, ugyanannyi magyar, valamivel kevesebb, mint három ezer zsidó, hat-hétszáz német és néhány száz egyéb nemzetiségű választójoggal bíró polgára van. Ezek a számok a lajstromok végleges lezárásáig lényegesen aligha fognak módosulni.

Iván tanácsos felvilágosításából nyilvánvaló, hogy tekintetbevéve a román és magyar szavazótábor egyenlő erejét, az utánuk következő, számban legerősebb szavazókra fontos feladat vár. Tiszta választások esetén a kisebbségeknek erős reményük lehet, hogy a város vezetésében sikerülni fog megfelelő arányban érdekképviselőt jutniok. De ahhoz, hogy ebben minél biztosabbak legyünk, minden kolozsvári zsidó polgár okvetlenül igyekezzék szavazati, illetőleg állampolgársági jogát a rendelkezésére álló rövid időn belül rendezni.

PALAIS DE DANSE (Palace kávéház) ragyogóan fényes helyiségében

Szenzáció! októberi műsor:

Duo Rosita. Fredi Rolland **LIGETI** bárhumorista. Farkas duo **Ford duo.** Hay Vilma. Dreschler Böske.

Belépődíj nincs!
Tányérozás nincs!

Original Jazz! Meleg és hideg ételek!

Sirocco 15/8

Holnap...
lőja a Hag...
kosának, Ja...
aki Románi...
közé tartoz...
párisi olim...
másán, a be...
zésen súlyos...
érkezett haz...
vári klinika...
nek serege...
jobb orvosok...
embernek, a...
való volt, m...
zet azonban

Jakobi...
mának, Rom...
volt, sőt a...
nagyszerű z...
mánya zsid...
szenvedett...
ember egy...
volt minden...
lelkét belef...
téknak, de...
versengések...
férfinak, a...
művelésnél...
megvalósíta

Jakobi...
ifjúsági spo...
szolgálhat...
is. Mint en...
csorbitatlan...
mindenre, a...
mutatkozott...
jellemzte...
nősen tiszte...
szívemarmo...
sége és fel...
kezett egész...
Hír sze...
ból a koloz...
Jakobi Du

Meg...
gy

A va

(Bécs, tól.) Menc...
asszony —
a bécsi e...
testi épség...
tel vándolt...
ismertettü...
vezérét T...
páholyába...
nélkül lef...
ságnan ül...
mind a m...
főbb ok a...
is beteges

A tárgy...
védői dr...
Rosenfeld...
totta a vé...
érveket...
tatták ki...
számtalan...
sőt maga...
tájának...
tatni, aki...
felindulás...
zetében is...
ban mind...
delte el é...
rina Panit...
megsebest...
Bumbarov...
a gyilkoss...
Hatodik...
dráma vé...
Az el...
elmondja...
Jugoszláv...
egyetem...
nem tud...
adni, mer...
kellett öt

Jakobi Dudi halálának évfordulója

Holnapután október 5-ikén lesz első évfordulója a Haggibbor közszeretében álló, kitűnő játékosának, Jakobi Dezső halálának. Jakobi Dezső, aki Románia legkitűnőbb és legfairebb játékosai közé tartozott, a román válogatott csapatnak a párisi olimpiász alkalmából tett turája egyik állomásán, a bécsi román-osztrák válogatott mérkőzésen súlyos sérülést szenvedett. Súlyos betegen érkezett haza és három hónapig kintlódott a kolozsvári klinika kórtermében. Barátainak és tisztelőinek serege aggódva vette körül betegágát, a legjobb orvosok mindent megtektek, hogy Jakobit, aki embernek, sportsmannek egyaránt a legelsőik közül való volt, megmentse az életnek. Minden igyekezet azonban hiábavalónak bizonyult.

Jakobi Dudi halála egész Erdély sporttársadalmának, Románia össziszidóságának lesújtó gyásza volt, sőt a külföldi sajtó sem feledkezett meg a negyszerű zsidó játékos szomorú tragédiájáról. Románia zsidó sporttelepe pótolhatatlan veszteséget szenvedett Jakobi Dudi elhunytával. Mint sportember egy kivézetben lévő típust képviselt: mentes volt minden durva szenvedélytől. A sportba egész lelkét belefektette. Művésze és virtuóza volt a játéknak, de sohasem rabja alacsony és anyagias versengéseknek. Mintaképe volt az eszményi sportférfinak, aki a test és lélek együttes, harmónikus művelésének ideálját akarta nemes önzetlenséggel megvalósítani.

Jakobi Dezsőnek köszönhető Kolozsvár zsidó ifjúsági sportéletének megteremtése, amely például szolgálhat Románia többi zsidó sportegyesületeinek is. Mint embert kimélyült autodidaktív tudás és csorbítatlan karakter jellemezte. Figyelme kiterjedt mindenre, a sportban hasznosnak és nemesnek mutatkozott és ugyanez a figyelem és tapintatosság jellemezte őt a magánéletben is. Mindenki ösztönösen tisztelte és ezért hatott kettőzötten az ő szívemarkoló tragédiája. Halálos ágyánál nemzetiségre és felekezetre való különbség nélkül gyülekezett egész Románia sporttársadalm.

Hír szerint halálának első évfordulója alkalmából a kolozsvári sport méltó módon fog áldozni Jakobi Dudi felejthetetlen emlékének.

Megkezdtek a Burgtheateri gyilkosság tárgyalását

A vádlott leányt tolószéken hozták a tárgyalóterembe

(Bécs, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mencia Carnuciu huszonhatéves diákhisasszony — mint röviden jeleztük — ma állott a bécsi esküdtbíróóság előtt orgyilkosság és testi épség biztonsága ellen elkövetett büntetlél vádoltan. Az esetet annak idején részletesen ismertettük. Carniciu a macedonok emigráns vezéréte Teodor Panicát, a Burgtheater egyik páholyában lelőtte. A gyilkos leány ellenkezés nélkül lefogatta magát és azóta vizsgálati fogóságban ült. A tárgyalást különböző okokból mind a mai napig el kellett halasztani. A legfőbb ok a vádlott leány betegsége volt. Most is betegen hozták bírái elé.

A tárgyalást dr. Schne Weiss vezeti, a leány védői dr. Richard Pressburger és dr. Kurt Rosenfeld. A vádtanács már előzőleg elutasította a védők által felhozott összes politikai érveket. A védők ugyanis okmányszerűen mutatták ki, hogy a meggyilkolt Panica Teodor számtalan politikai gyilkosságra bujtatót fel, sőt maga is gyilkolt és árulója volt saját fajtájának. A védelem sok tanút akart felvonultatni, akik bizonyíthaták volna, hogy a leány felindulása jogos volt és hogy bárki az ő helyzetében is így járt volna el. A bíróság azonban mindössze hat tanúnak a kihallgatását rendelte el és pedig Jane Bogatinowét és Ekaterina Panicát, akik az eset alkalmával súlyosan megsebesültek. Beidézte továbbá tanuként a Bumbarow házaspárt és dr. Müller orvost, aki a gyilkosság idején a szomszédos páholyban ült. Hatodik tanu Alois Hamal páholyosolga, aki a dráma végén rohant a tett színhelyére.

Az elnök kérdéseire Melpomena Karniciu elmondja, hogy 1899 március 16-án született Jugoszláviában. Görögkeleti vallású és a bécsi egyetem hallgatója. A leány ez alkalommal nem tudott a személyi adatoknál többet előadni, mert rosszul lett fogta el és tolószéken ki kellett őt vinni a teremből.

Ujabb letartóztatások a Rákosi-ügyben

Kun Béla nem járt Bécsben. Detektívek figyelik Garami Ernőt

(Bécs, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A leleplezett Rákosi-féle összeesküvéssel kapcsolatban a nyomozás megállapította, hogy az eszperantisták nemzetközi konferenciáján a magyar kommunisták is értekezletet tartottak Kun Béla elnökletével. Ezzel a köztudatba ment hirrel kapcsolatban Pollák udvari tanácsos, a bécsi rendőrség politikai osztályának főnöke cikket irt, amelyben fantasztikus és elképzelhetetlen mesének mondja, hogy Kun Béla Bécsben járt volna és augusztus folyamán a bécsi kommunista párt központjában, a Blumauergasse 1. szám alatt a magyarországi kommunistákkal kongresszust tartott. Ez már csak azért sem lehetséges, mert a bécsi kommunista központot a Mohapel-gyilkosság óta — amely tudvalevőleg még a nyár elején történt — a bécsi rendőrség állandó megfigyelés alatt tartotta. Különben is a bécsi rendőrség politikai osztályának teljesen megbízható bizalmas jelentései szerint Kun Béla sem augusztus, sem szeptember folyamán Oroszország területét nem hagyta el.

A budapesti rendőrség, Pollak tanácsos cikke szerint, mindeddig még semmiféle értesítést nem küldött a bécsi rendőrségnek a kommunista leleplezések ügyében, de szerinte erre nincs is szükség, mert a budapesti kommunista leleplezésekről szóló híreket Pollák tanácsos erősen túlzottaknak tartja, miután a szovjeteknek ebben a pillanatban India, Törökország és Marokkó forradalmasítása a legfőbb célja és kisebb gondja is nagyobb annál, mintsem, hogy Magyarországra is kiterjessze sok pénzt fölémészto intenzív propagandáját.

Alt követségi tanácsos a bécsi magyar követségben ma egyébként hivatalosan kijelentette, hogy a bécsi magyar követségnek semmi néven nevezendő tudomása nincsen arról, hogy Kun Béla az utóbbi időben Bécsben tartózkodott volna.

Bécs, október 2. A budapesti események óta nagyon megszorodott Bécsben a magyar rendőrök száma. Két ilyen rendőrök ma egy Mariahilferstrasse nagy bérpalota kapujánál foglalt állást, amely palotában Garami Ernőnek van a hivatala.

Miskolc, október 2. A rendőrség ma letartóztatott egy könyvkereskedő és egy kárpitossegédet, akiket azzal gyanúsítanak, hogy a Rákosi féle összeesküvésben szerepük volt. Kihallgatásuk után Budapestre szállították őket.

Bukarestbe meghívták a zsidó egyházak képviselőit

A kultuszminisztérium ankétja az új kisebbségi egyháztörvény ügyében

(Bucuresti-Bukarest, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyházi törvényjavaslat tudvalevőleg már az elmúlt év végén elkészült és tanulmányozás céljából nyomtatásban kiadták a szenátus és kamara tagjain kívül az ország összes egyházi illetékes tényezőinek. A kisebbségi egyházak a törvény több rendelkezését kifogásolták és e kifogásaikat memorandumban terjesztették a miniszter elé, aki az egyes egyházak vezetőit konferenciára hívta Bukarestbe a kultuszminisztériumba. A zsidó egyház képviselői október 13-ára kaptak meghívót. Egyelőre csak a regáti zsidóság képviseletét hívták meg. A csatolt területek zsidó hitéleti reprezentánsait azonban a mai napig nem kérték fel az ankéten való részvételre.

A németek nem bíznak a garancia-szerződésben

Macdonald is bizalmatlan a locarnoi tárgyalásokkal szemben

(Berlin, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német sajtó rendkívül nagy figyelmet tanusit a locarnoi konferencia iránt. A berlini „Der Tag“ című lap azt írja, hogy Németország rendkívül súlyos feladat előtt áll és azt javasolja, hogy a locarnoi konferencián semmi esetre ne engedje a rappallói szerződést elejteni, mert ez a szerződés sokkal többet ér, mint az a garanciapaktum, amelyet az angol-francia diplomácia akar a német kormányra erőszakolni. A legtöbb lap hasonló szellemben érvel. Rendkívül érdekes megfigyelni azt a bizalmatlanságot, mely uton-utfélen még mindig megnyilvánul az antant ellen. Oroszországgal szemben sokkal nagyobb szimpátiát tanusit a sajtó, mintsem várni lehetett volna.

Brüsszeli távirat szerint Wanderwede ma hosszabb beszédet mondott, melyben a locarnoi konferenciával foglalkozott. Kijelentette, megvan győződve arról, hogy

Németország rögton a locarnoi konferencia lezajlása után be fog lépni a népszövetségbe

és résztvesz a világbéke előkészítésében. A ga-

ranciapaktumról szólva, hangsúlyozta a belga miniszter, hogy az nem lesz valami papirrongy, mert olyan hatalmas kezesek állanak a háta mögött, mint Anglia és Franciaország. Végül annak a nézetének adott kifejezést, hogy Németország Oroszország helyett mégis csak a nyugati hatalmakat választja szövetségeseitül.

Wanderwede beszédével egyidejűleg Macdonald, volt angol miniszterelnök is hatalmas szónoklatot tartott a munkáspárt liverpooli értekezletén.

— Ha a munkáspárt ismét uralomra kerül — mondotta Macdonald — az első teendője az lesz, hogy garantálja az ipar nyugodt fejlődését és hogy módosítsa a versaillesi békeszerződést. A versaillesi béke sokkal rosszabb hatásal van a világra, mint a háboru volt. Ugyancsak ellenzi a munkáspárt a most létesítendő garanciapaktumot.

Berlin, október 2. Hindenburg köztársasági elnök a napokban fogja megünnepelni hetvenötödik születésnapját. Ebből az alkalomból a sajtó és a társadalom nagy ünneplésben fogja részesíteni.

Jövő héten életbelép az új megyebeosztás

A kormány újév előtt akarja lefolytatni a községi választásokat. Sorozatos minisztertanácsok a parlament megnyitásának előkészítésére

(Bucuresti-Bukarest, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány véglegesen határozott a községi választások ügyében. Hír szerint a dátumot a legközelebbi minisztertanácson fogják megállapítani, de feltétlenül január elseje előtt ejtik meg. A végleges terminust az új megyebeosztások véglegesítése után tűzik ki.

Dimitriu szenátor, a közigazgatási törvény előadója és végrehajtóbizottságának elnöke Crasmaruval, a legfőbb közigazgatási bizottság elnökével együtt ma délután autón Sinaiába utaztak, hogy a királynak bemutassák a megyebeosztási munkálatokat és kérjék az uralkodó aláírását. Amennyiben ez délután megtörténik, még a holnapi nap folyamán megjelenik a „Monitorul Oficial“-ban az új megyebeosztás, amely ilyen értelemben még a héten érvénybe lép.

A kormány tagjai egyébként a jövő héten kétszer is minisztertanácsot tartanak: szerdán és csütörtökön, hogy a felgyülemlett kérdésekben hatá-

rozzanak és megbeszéljék a parlament megnyitásával kapcsolatos intézkedéseket. Ezeknek a kérdéseknek egyrészt már a tegnapi minisztertanács megbeszélte. A megnyitással kapcsolatban utasítást adott az egyes minisztereknek, hogy készítsék elő azokat a javaslatokat, melyeket a parlament elé fognak terjeszteni. A trónbeszédre vonatkozó megbeszélések után a minisztertanács megbeszélte a jasi ismeretes ünnepek programját és a patriarchy ünnepélyes beiktatását november elsejére állapította meg.

Ezután a beszarabiai éhezők segélyezésének ügyét beszélték meg és elhatározták, hogy az eddig kiutalt 250 millió leien kívül még annyi pénzt bocsátanak Chirculescu miniszter rendelkezésére, hogy a lakosságot a legszükségesebb vetőmagokkal elláthassa. A vetőmagok kiosztása körül tapasztalt visszaélések megvizsgálására Inculetz miniszter Beszarabiába utazik, hogy személyesen levezesse a vizsgálatot.

mondás azt tartja, okonál. Nekünk a rokonainknál a bátor hangu, szövesnyes helypolitikai nagy kérdéseire remélték azok a való viszonyra és koznak. Kjortscheff azt, amit mondani vilatkozatai.

Kovács Jenő

i jogok

mellett

en léphessen fel, ikai magatartása b körökben az az hogy Népszövetség követelte a állapított kisebb delegáció köte is, hogy a zsidó is, ugyancsak a szelleme szerint. gresszes október zsidóság hely ler Cohen fog

váron

ártak le

a száma, akik a alkotmányos jo ez nagyon lassan tével, hozzávetőle- tők száma még a Kolozsváron, holott életétől feljebb lajstromokba. En, szám a város meg- onyitva, mégis je- got az 1919. évi tudtommal alig szto.

a választók meg- eszen pontos ada- ró becslés szerint és félezer román, el kevesebb, mint német és néhány lasztójoggal bíró a lajstromok vég- ligha fognak mó-

tásaiból nyilván- román és magyar az utánuk követ- avazókra fontos esetén a kisebb- t, hogy a város gfelelő arányban De ahhoz, hogy gyünk, minden enül igyekeznek ági jogát a ren- til rendezni.

müsor:

di Rolland
Farkas duo
Dreschler

idég ételek!

Sirocco 1588

IRÓK ÉS IRÁSOK

Ady tragédiája

— Révész Béla második Ady könyve —

Révész Béla már a második könyvet írja Ady Endréről. Az első Ady-könyv (Ady E. életéről, verseiről, jelleméről) még a lírai emlékezés gazdag díszétől befuttatva vetíti elénk a fiatal Adyt, a pesti szerkesztőségek és a párisi hotelszobák milleujében a maga külön életét élő költőt, aki halkszavu, szolid barátjának, ajándékos bizalommal nyitja meg szívét, beavatja diákéveinek történetébe, magával viszi az érmindszenti otthonba és jövője nagy állomásának, Párisnak, néhány hónapját tölti véle. Ady és Révész első könyvében, talán úgy, ahogy a valóságban élt, csak hogy a Révész Béla könyvének életalakító, a zseniben rendíthetetlenül bizakodó, látomásos kompozíciója, Ady költészeté belső sajátosságait, örök emberi mivoltának nyugós, sokszor kínzó vonásait is megérteti velünk s a proletárok, az élettől letörtek fényesóvás novellistája tudja a módját, hogyan gyujtsa az Ady-versek izzó tüze alá a versek valló titkait.

Most itt a második könyv, „Ady tragédiája“.

Ebben az új könyvben nagyszerű ivelésű pályájának utolsó éveit, kétségbeesett jankiáltását, testi és lelki megroppanását, a hozzásegződő kiosi asszony boldogságot remélő mártíromságát írja meg. Mi az Ady tragédiája? Az az öt-hat év, amit a Lédával történt szakítás, a feleségével való megismerkedés, férfi szerelmének tiszta kibontakozása, a házasság, a háború és forradalom határolnak. A derűs rév, amibe befut; a házasság megízlése; a háború tragédiájának grandiózus vonala s mögötte a vátes sorsa, akit megostromolt idegzeze, borozó, kábuló szenvedélye ijedelmesen sodornak a halál felé.

Levelek eredetijének hü facsimiléi, verskéziratok kliséi, sok, eddig ismeretlen Ady-fotográfia kísérik a elnehezdedő életű költő életrajzát s Révész Béla tollára rászalad a hasonlat Szendrey Julia mártíriumáról és Csinszkáról, akit „megtörpanó kémeleléssel, lassu szövődéssel, küzdelmek vállalásával“ választ feleségül.

Egy svájci internátusból, rajongó kíváncsiságban levelet ír Ady Endréről egy erdélyi leányka és a szanatóriumok italozó kábulatvágyában, a magányosság elrívülésében, a költő válaszol. S üzen: „Bizom a sorsban, a babonás hitemben, hogy nekünk hamarosan találkozni kell“. Hosszu az út, amíg odáig eljut, a gyász, a boru, az emelkedő gyűlölet örök fellegétől borított csucsai Boncza-kastélyba, de egy meleg husvéti este a sors megérkezik és szembe kerül versei „fehér kis hugával“, szembe a sorsával. S ami e csucsai beérkezés furcsaságát követte: a kalotaszenti királyi rokonlátogatás, a sorsfordító megérkezés, levél Boncza Miklóshoz, a csucsai park misztikus, elénekelt titkai mind elsodródának a kirobbanó háboru sántáni viharában. Tavaszodó, nyitó, vérvirágos március nászában frissül Ady Endre, rászakadnak a zilahi emlékek, az első szerelem idilli képe: a kis Zsóka, de az alattomos támadások és az alkohol meg a veronál ujra karjaikba rántják. Jönnek a névtelen feljelentések, mint katonaszökevény elállítják és Rákosi Jenő a perverz, bérelhető ágyak izzadságában fogan, klinikaszagtól megihletett lírának bélyegzi Ady verseit. 1916 nyarán jön a román hadsereg erdélyi betörése és a meglepett tengernyi nép a csucsai kastély alatti országuton torlódik Magyarország felé. Ady látja ezt a büntetéses népözönlést, tudja, hogy Erdély elveszett Magyarország számára. Szíve meleg vérével írta ezt a könyvet, ezt a valóság regényét Révész Béla, az élet felé került Ady Endréről, (k. e.)

Révész Béla könyve kapható az Uj Kelet könyvosztályában (Cluj, Str. Baron L. Pop 10.)

Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek a természetes „Ferencz József“ keserűvíz szabaddá teszi a vérkeringést és emeli a gondolkodó és munkaképességet. Beható kórházi kísérletek alapján bebizonyult, hogy a Ferencz József-víz rendkívül jótékony hatása hashajtó. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszertüzletekben.

11

Ujabb repülőkatasztrófa történt Galacban

Szamosfalván is leruhant egy aeroplán

(Cluj-Kolozsvár, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Galacból érkezett jelentés szerint ott újabb repülőszerecséltenség történt. Ez az utóbbi nyolc napban immár a harmadik katasztrófa Galacban.

A harmadik repülőezred Galan Juon nevű kapitánya tegnap Botez nevű gépével felszállt. Mintegy félórát keringett a levegőben és a leszállás alkalmával 500 méter magasságban a gép motorja csődöt mondott. A pilótában volt annyi hidegvér és ügyesség, hogy ügyes fordulattal leereszkedett. De így is a gép teljesen tönkrement, a pilóta pedig súlyosabb sebesülést szenvedett.

Majdnem ugyanilyen gyakoriak a repülőgépkatasztrófák a szamosfalvi repülőtelepen is. Az emlékezetes két legutóbbi halálos szerencsétlenség után tegnap enyhébb kimenetelű, de könnyen végzetessé válható baleset játszódott le. A repülőosztag egyik őrmestere, Tomé Já-

nos, délután 4 órakor a hangárból kihozatta az egyik repülőgépet, hogy gyakorlatokat végezzen rajta. Utjára kísérőként magával vitt egy 14 éves diákot. Mintegy 20 perces repülés után siklórepüléssel le akart szállani. A gép már csaknem a földet érintette, amikor a kormány váratlanul defektet kapott s a repülőgép 6 méter magasságból meredek szögben a földre vágódott. A repülőgép utasai a szerencsés véletlen folytán csak könnyebb természetű horzsolásokat szenvedtek. A repülőgép fara azonban összeroncsolódott. A fiatal diák, aki az őrmestert utjában elkísérte, a baleset után kiugrott a gép üléséből és futásnak eredt. Csak hosszas keresés után sikerült reátalálni. A kiállott izgalmak következtében könnyebb természetű idegsokkot kapott.

A gyakori repülőkatasztrófák érthető izgalomban tartják a lakosságot.

Betiltottak a köztisztviselők bukaresti kongresszusát

A tisztviselő-pótlékokat törölték a költségvetésből

(Bucuresti-Bukarest, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A köztisztviselők tudvalevőleg vasárnapra Bukarestbe országos kongresszust hívtak egybe, melyre nagy előkészületeket tettek. Az utolsó pillanatban kárpák kézhez a bukaresti hadtestparancsnokság átiratát, melyben a kongresszus megtartását betiltják azzal az indoklással, hogy a jelen időpont nem alkalmas tisztviselő-kongresszus megtartására. A tiltó rendelkezés nagy meglepetést keltett a tisztviselők körében, Braditeanu, a tisztviselőszervezet elnöke azonnal érintkezést keresett a hatóságokkal és igyekszik hozzájárulásukat megnyerni.

Bucuresti-Bukarest, október 2. A legfőbb bizottság, mely a tisztviselők fizetésének ügyét van hivatva előkészíteni, hír szerint törölte az összes pótlékokat január elsejei hatállyal.

Kifosztották Berlin községi pénztárát

Oldósavval fessítették fel a páncélszekrényt. A betörés a rendőrség szemelattára történt

(Berlin, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap éjszaka olyan nagyarányú betörés történt a német főváros egyik legforgalmasabb kerületében, amelyre már évek óta nem volt példa. A betörők felfeszítették a tempelhofi kerületi előljárási pénztárát

és elvittek onnan háromszázezer márkát és több értékes ékszert.

A pénztár éppen néhány órával a betörés előtt vette kézhez ezt a nagy pénzösszeget, amelyet másnap délelőtt akart bizonyos célra kifizetni. Ma délelőtt, midőn a pénztáros a szobába lépett és kinyitotta a kasszát, meg-

döbbenve látta, hogy az teljesen üres. Azonnal értesítette a rendőrséget, aki megállapította, hogy a betörők egy egészen különleges alkulcsal operáltak és semmiféle nyomot nem hagytak maguk után.

A kasszát egy bizonyos oldósavval nyitották fel.

Érdekes, hogy az előljárási épülettel szemben van a kerületi rendőrség. Minden jel arra mutat, hogy a tett elkövetői már régóta készültek a betörésre és az is bizonyos, hogy ismerősök voltak a helyzettel. A városi tanács ötezer márká jutalmat tűzött ki a tettesek kézrekerítésére.

Csicserin megfenyegette Németországot

Az orosz külügyi népbiztos varsói nyilatkozata. Moszkvában folytatják a lengyel-orosz tárgyalásokat

(Varsó, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lengyelország közvéleménye még mindig Csicserin orosz külügyi népbiztos látogatásának hatása alatt áll. Ez a látogatás teljesen a nagy diplomáciai találkozások külsőségei között zajlott le. Az orosz külügyi népbiztos tiszteletére tudvalevőleg Skrzynski dinert adott, amelyre a lengyel külügyminiszter a következő pohárköszöntőt mondotta:

— Az Ön Varsóba való érkezése olyan udvariasság, amelyet mi politikai aktusként becsülünk és megértünk. Megértjük mint arra irányuló kíváncságot, hogy a két szomszédos ország között helyreálljon a bizalmas viszony, amely alkalmas arra, hogy a már fennálló szerződést új szellemmel telítse. Az a kíváncságunk, hogy a szándékot mindkét oldalon a békeakarat támogatja. Reméljük, hogy őszinte és lojális tanácskozásaink, amelyeket a kölcsönös megértés szelleme fűtött, meggyezésessé érlelődjen. A meggyezés pedig a két ország nagy, tartós érdekei megóvására van hivatva. Reméljük, hogy a megpróbált világ minden pontján az államrezon le fogja győzni a surlódásokat és versengéseket és helyre fogja állítani az általános ujjáépítés szempontjából elengedhetetlen gazdasági együttműködést. Kívánom, hogy legközelebbi találkozásunk alkalmával, — amikor remélhetőleg szerencsém lesz Önt Moszkvában köszönteni — az egység politikájának eredményeit állapíthassuk meg.

Csicserin a lengyel külügyminiszter beszédére nyomban felelt és a következőket mondotta:

— Meggyőződöttem róla, hogy az ön országa nagy megértést tanúsít a szerep iránt, amelyet a mi két országunk betölteni hivatott az általános béke és a népek közötti megértés tekintetében. Nagy meglepéssel üdvözölöm az ön beigért moszkvai látogatását, amely a kölcsönös megértés útján előbbrejutást fog jelenteni. A mi országunk legjobb erőit koncentrálna a belső ujjáépítés problémájára, amely probléma egyben célul tűzte ki a két ország közötti béke fenntartását és a világbéke fenntartásában való közreműködést. Ez a gondolat vezet bennünket akkor, amidőn a gazdasági fejlődés érdekében a két ország között megalapozni kívánjuk a kedvező politikai viszonyt. Teljesen hozzájárulok ama nyilatkozatához, amely szerint a mi kölcsönös akaratunk nem arra irányul, hogy valamely ország ellen együtt dolgozzunk, hanem a népek általános és kölcsönös megértése érdekében.

Csicserin a bankett után fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt kijelentette, hogy varsói látogatása elsősorban félreértések eloszlatását célozza és azt, hogy Oroszország és Lengyelország közötti későbbi tárgyalások számára bázist teremtsen. A látogatás semmiképpen sem irányul egy harmadik hatalom ellen. Távol áll tőle az a gondolat, hogy Németországra nyomást gyakoroljon. Ha azonban Németország fenntartás nélkül belépne a Népszövetségbe, akkor ezt mindenképpen egy Oroszország ellen irányuló aktusnak tekintené, minthogy Anglia Szovjetországot izolálni és bekeríteni akarja.

Az Uj Kelet
Szerkesztő
Felelős sz.
Előfizetés
240
Az Uj Kelet
me

A pu
ragyo
A ho
mig l
Mess
embe
miké
táncr
Pálm
láz
s a s
egy g

— La
eső ünne
ben jelen
— A
ből jelent
együtt Al
sértetében
nek az ál
vasárnap
— Ta
váron. T
felügyelő,
ma reggel
belügymini
tartott a
polgármest
jegyző fog

— A
zése. A
ügyosztály
litja fel a
sorkötelese
alá, a tizen
stromkiba
október 31
sági, vagy
mutatni. A
tavaly lajst

— Me
tavasári
közoktatást
toltak őst
ekkor kitű
alatt enged
tárnak her
hogy a
egyelőre te

— K
munkása
gyár össze
százat, ma
hosszas sz
Urban fő
elbocsátást
Urbánt su
viselőt is
küldött a
lehetőségei

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemese erdelyi es borsagi zsidó ság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomásai csak a forrás megjelölésével engedjék meg.

A mai naptár

Szombat
 5686. Tisri 15.
 Sukkot 1.
 1925. október 3.
Vasárnap
 5686. Tisri 16.
 Sukkot 2.
 1925. október 4.
Hétfo
 5686. Tisri 17.
 1925. október 5.

Sátrak a pusztában

— Téophile Gautier —

A pusztá fényét éji égbolt messze ragyogta át, míg csend volt és öröm —
 A hold figyelt a mélységgel telt neszre, míg lángja áttört árnyék-körökön.

Messze nyult a sátrak gléda-rendje, ember a fényvel egy volt a mezőn, mikéntha tündér fátyla lengedezne, táncra kelt az Éj most bufeledtetőn.

Pálmák tövén ott tevék pupja torpant, lázas csókját szórta föld, ég és a hold s a sátrak közt a szinezüstös éjben egy gigászi árnyék épen elloholt.

Ford. Sidó Pál.

— Lapunk legközelebbi száma a közbeszó ünnep miatt kedden reggel a rendes időben jelenik meg.

— **A királyi pár Temesváron.** Bukarestből jelentik: Ferdinánd király a királynéval együtt Alexandru Constantinescu miniszter kíséretében Temesvárra utaznak, hogy résztvegyenek az állatkiállítás megnyitására. A királyi pár vasárnap délig marad Temesváron.

— **Tanasescu volt államtitkár Kolozsváron.** Tanasescu Constantin közigazgatási vezérfelügyelő, az erdélyi belügyi reszort volt vezetője ma reggel Kolozsvárra érkezett. A vezérfelügyelő a belügyminisztérium megbízásából hivatalvizsgálatot tartott a városházán, ahol dr. Utalea Octavian polgármester távollétében dr. Carpinisian városi főjegyző fogadta.

— **A 18 és 20 évesek katonai jelentkezése.** A közeli napokban jelenik meg a katonai ügyosztály hirdetménye, melyben jelentkezésre szólítja fel a Kolozsváron született 1905 és 1907-beli sorköteleseket. A husz évesek tavasszal kerülnek sor alá, a tizennolc éveseknek pedig csak az állítási lajstromokba való felvétel miatt kell jelentkezniök október 31-éig. A jelentkezők kötelesek állampolgársági, vagy illetőségi és születési bizonyítványt felmutatni. Az 1906-ban születetteknek, akiket már tavaly lajstromoztak, nem kell jelentkezniök.

— **Megszüntetik a kedvezményes mintavásári utazásokat.** Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi minisztériumban statisztikát állítottak össze a legutóbbi személyforgalomról és ekkor kitűnt, hogy a különféle mintavásárok címe alatt engedélyezett kedvezményes utazások a kincstárnak herribilis kárt okoztak. Ezért elhatározták, hogy a kedvezményes igazolványok megadását egyelőre teljesen megszüntetik.

— **Kizárták a Steyr-egyvergyár összes munkásait.** Bécsből jelentik: A Steyr-egyvergyár összes munkásait, számszerint ezernégy százat, ma délelőtt kizárták. A kizárás egy hosszas sztrájkra vezethető vissza. Amikor Karl Urban főtisztviselő közölte a munkásokkal az elbocsátást, véres jelenetek játszódtak le. Urbánt súlyosan inzultálták és több más tisztviselőt is megverték. A kormány bizottságot küldött a helyszínre, amely a megegyezés lehetőségeit fogja tanulmányozni.

— **Megzavarták a Panaszok Fala jom kippuri ájtatosságát.** Jeruzsálemből jelentik: A jeruzsálemi kerületi főnökség parancsára a rendőrség Jom kippurkor a Panaszok Fala mellett imádkozó zsidók padjait elvitte. Az imádkozó gyülekezet elhagyta a szent helyet és fehér vászonköntösükben és talisszal felvontak Storrs kerületi főnök elé. A főnök a küldöttség előtt kijelentette, hogy a régi, de még mindig érvényben levő török törvény megtiltja a zsidóknak, hogy a Panaszok Fala mellett székeket és padokat használjanak. A törvény csak hevenyészett üléseket enged meg. A felizgult zsidók tudomásul vették a főnök választát és bejelentették, hogy az istentisztelet megzavarása miatt följelentést adnak be ellene.

— **Németnyelvű prédikáció a Ferdinánd király-uti zsinagógában.** A Ferdinánd király-uti zsinagógában a sátoros ünnep második napján, vasárnap délelőtt dr. Eisler Mátvás főrabbi németnyelvű beszédet tart.

— **Hólabda-ozsonnák.** A kolozsvári zsidó asszonyok a londoni zsidó nők példájára kulturális és jótékonyági akciókat érdekes és eredeti módon folytatják le. Házi összejöveteleket tartanak, amelyek előzménye az, hogy egy hölgy meghív az első teához tíz hölgyet. Minden vendég ugyanott vállalkozik újabb hölgyeket meginvitálni teára. Hólabda-rendszerrel a meghívottak körét mindinkább kitágítják és ily módon rövid néhány hét alatt bevonják az akcióba egy város női zsidó társadalmát. Az első teát városunkban Molnár Jenőné urnó adja. Ezuttal tíz hölgyet lát magánál vendégül. Az angol gyakorlat annyira bevált, hogy ott olyan zsidó rétegek is tevékenyen résztvesznek a jótékonyági akcióban, akik eddig minden hasonló mozgalomtól távol tartották magukat. Az első teadélutánok már a közelgő szukkot-ünnep délutánjain fognak lezajlani. Figyelmeltetjük a hölgyeket, hogy senki ne vonja ki magát az akció alól, legkevésbé azok, akik eddig még nem vettek benne részt. Ha a rendező bizottság hölgyei megjelennek, tessék őket szívélyesen fogadni, minthogy az egész akció a zsidó ujjaépítés ügyét szolgálja, alig kerül jelentősebb áldozatba és módot ad a kolozsvári zsidó társasélet felfrissítésére. A teadástól sem kell idegenkedni, mert akik teára jönnek, el sem fogadnak egyebet üres teánál és egyszerű teasüteményeál.

— **Ady-estély és Ady-szeminarium.** Hatvány Lajos báró, a Bécsben élő kiváló esztétikus és író néhány nap mulva hosszabb tartózkodásra Erdélybe érkezik. Ittléte alatt a Kisebbségi Ujságíró-szervezet rendezésében Kolozsváron, Nagyváradon, Aradon és Temesváron egy-egy irodalmi előadást tart Ady Endre életéről és költészetéről. A kolozsvári előadás időpontja még nincs megállapítva, de valószínűleg október tizedike körül lesz. Az Ady iránti széleskörű érdeklődésre tekintettel Hatvány báró, mint az Ady-kérdés egyik legkiválóbb ismerője és a nagy lírikus személyes barátja, Kolozsváron és Nagyváradon egy-egy Ady-szeminariumot is tart. A szeminarium látogatása ingyenes lesz, csak 200 lej beiratkozási díjat kell fizetni a rendezési költségekre. Diákok és munkások ötven százalékos kedvezményben részesülnek. Az előadás és szeminarium részleteiről közelebbi tájékoztatást néhány nap mulva adunk.

— **Megnyílt a washingtoni interparlamentáris konferencia.** Washingtonból jelentik: Az interparlamentáris unió kongresszusát ma megnyitotta az Egyesült-Államok kormánya nevében Kellogg külügyi államtitkár. Beszédében üdvözölte a harmincnyolc államnak Amerikába érkezett négyszáz kiküldöttjét. „Semmi sem használ többet — mondta az államtitkár — a szabadság eszméjének és a békének, mint a különböző államok parlamenti kiküldötteinek közös tanácskozása. A népeknek végül is be kell látniok, hogy viszállyaik elintézésére alkalmasabb eszközök is vannak a háborúnál”. Az interparlamentáris unió tanácsai ezután megválasztotta a washingtoni értekezlet elnökéül Mac-Kinley szenátort, a volt köztársasági elnök fiát.

— **A jólinformált „Universul”.** Köztudomású, hogy a liberális „Universul” eddig sem riadt vissza kisebb-nagyobb ferdítésektől, amikor a zsidókról volt szó. Jellemző erre a bukaresti lapok az a távirata, amely arról számol be, hogy az „Universul” részletesen foglalkozik a kolozsvári érettségi bizottság elleni inzultussal. Ellenőrizhetetlen hírek szerint ugyanis a tömegesen elbuktatott diákok kövekkel dobálták meg a bizottság tagjait. A jóhiszeműséggel aligha vádolható „Universul”

ugy tudja, hogy a ködobálást a zsidó gimnázium növendékei követték el. Eltekintve attól, hogy a Tarbut-diákok nem is vettek részt a vizsgán, maga az érettségi bizottság felhatalmazta a Rapid-távíratí irodát annak közlésével, hogy a kövekkel való megdobálásról elterjedt hírek fantasztikusak. Sem Spacu elnököt, sem Demetrescut nem érte semmiféle inzultus. Az történt csupán, hogy a tanárok közül ketten hazamenet „fuj”-okban részesült és egyik diák több követ dobott utánuk, anélkül azonban, hogy találtak volna. Hasonló incidensek elkerülésére a bizottság kérte a rendőrség védelmét és ma már két detektív asszisztált az érettségi vizsgálatoknál.

— **Agyonverte leányát, megfojtotta a feleségét és a kutba ugrott.** Mezőturáról jelentik: Toldi Antal hetvenhárom éves földmunkás mangorlóval agyonverte mostohalányát, majd megfojtotta feleségét és végül a kutba ugrott. Toldi és a leány meghaltak, a feleségét mesterséges élesztéssel próbálják életre kelteni. A tragédia oka családi viszály.

— **Nyolcvanmillió lej passzív hátrahagyásával megszökött egy brailai kereskedő.** Bukrestből jelentik: A gazdasági válság a regáti kereskedők között súlyosan érezteti hatását. Brailából jelentik, hogy tegnap eltűnt a városból egy Polim nevezetű nagyon jó hírnévű örvendő gabonakereskedő. Megejtették a leltári vizsgálatot és akkor kitűnt, hogy a kereskedőnek 80 millió lej passzívja van. Ugyancsak tegnap jelentett a fővárosban csődöt az általánosan ismert *Ruleta* cég, melynek passzívai 10 millió leit tesznek ki. Az Ascher és Kandel Ernest bukaresti cég pedig fizetési moratóriumot kért hitelezőitől.

— **Az erdélyi ujságírók almanachja.** Az erdélyi kisebbségi Ujságíró-szervezet elhatározta egy Ujságíró szanatórium és üdülőtelep létesítését, melynek anyagi megalapozása céljából nagyszabású Ujságíró almanachot ad ki. A díszes kiállítású, nagyterjedelmű és gazdagon illusztrált almanach magába fogja ölelni Erdély és Bánát utóbbi hét évének egész kulturális, irodalmi és közgazdasági életét. Erről a nagy körültekintéssel összeállított szerkesztő-bizottság fog gondoskodni. Az almanach szervezési munkálatai vidéken már régebben megkezdődtek s most Kolozsváron is kezdetüket veszik. A kisebbségi Ujságíró szervezet meg van győződve arról, hogy nemes elgondolása akciója a legszélesebb körű visszhangot fog találni Erdély társadalmában.

— **Nagyarányu kommunistaösszeesküvést fedeztek fel Beszarábiában.** Bukarestből jelentik: Hotinban a sziguranca újabb nagyarányu kommunistaösszeesküvést fedezett fel, mely nagyságában hasonlít a tatarbunari összeesküvéshez. A kommunistáknál fegyverraktárakat és lőszerszállítmányokat találtak. Szenzációs letartóztatások történtek.

Ezuton hívjuk fel a t. közönség figyelmét „Nagy őszi elárusítás” című szenzációs hirdetésünkre.

* Purgó az egyetlen biztos hashajtó. 1

* Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál. Képviselet az ország minden helységében.

* Értesitem t. vevőimeit, hogy kóser méz-szárszékemet valamint szalámigyár lerakatomat át-helyeztem a Malom-utcai új városi épületbe, (a főposta mellett). További szíves pártfogást kér Winkler Mór.

Bijou

essenciából készitve
kölni vizét
 24 illatban kapható
1 üv. 55 lei.
 Készitése: gyors,
 olcsó, tiszta.

Főraktár: Rózsa M.
„ROYAL”
 drogei, Cluj, Piat
 Unirii 24.

cbán
 gárból kihozatta
 gyakorlatokat vé
 nt magával vitt
 20 perces repülés
 szállani. A gép
 e, amikor a kor
 ott s a repülőgép
 szögben a földre
 a szerencsés vé
 természetü hor
 lőgép fara azon
 tal diák, aki az
 baleset után ki
 nak eredt. Csak
 reátalálni. A ki
 könnyebb ter
 fák érthető izga
 resszusát
 k tudvalevőleg
 születeket tettek.
 atát, melyben a
 nem alkalmas
 tett a tisztvise
 sett a hatóságok
 zetésének ügyét
 hatallyal.
 át
 rendőrség
 en üres. Azonnal
 megállapította,
 önleges álkulcs
 yomot nem hagy
 oldósavval nyi
 gi épülettel szem
 Minden jel arra
 már régóta ké
 bizonyos, hogy
 A városi tanács
 ki a tettesek
 got
 folytatják
 gy az ön or
 a szerep iránt,
 stólteni hivatott
 zótti megértés
 sel üdvözlöm az
 , amely a köl
 tást fog jelen
 bit koncentrálja
 , amely prob
 ország közötti
 s fenntartásában
 olat vezet ben
 dasági fejlődés
 t megalapozni
 zonyt. Teljesen
 oz, amely sze
 nem arra irá
 ten együtt dol
 s és kölcsönös
 fogadta a sajtó
 e, hogy varsói
 k eloszlását
 és Lengyel
 k számára bá
 miképen sem
 llen. Távol áll
 országra nyo
 Németország
 övetségbe, ak
 zország ellen
 athogy Anglia
 teríteni akarja.

KÖZGAZDASÁG

Cukorfeleslegünk van, de nem szállítják le az árakat

A cukorközpont egyezményt akar kötni a kereskedőkkel

(Cluj-Kolozsvár, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Október hetedikén Kolozsvárra érkezik Brenner, a romániai cukorközpont igazgatója, hogy az itteni nagykereskedőkkel egyezményt kössön az ideai cukorkampányra. Ebből az alkalomból feltétlenül kompetens helyen érdeklődtünk aziránt, hogy az idén milyen kilátásokkal indult meg a belföldi cukorkampány. Informátorunk szerint a belföldi cukortermelés a legkedvezőbb körülmények között indul meg és helytálló az az a vélemények, amelyekről annak idején mi is beszámoltunk és amelyek szerint Románia cukortermelése az idén nemcsak hogy a belföldi szükségletet fogja kielégíteni, hanem megfelelő vámpolitikával tekintélyes mennyiséget is exportálhat külföldre.

Romániában jelenleg kilenc cukorgyár van üzemben, még pedig: a botfalusi, a marosvásárhelyi chichilai, a romani, a sascuti, a ghiurghiu, a ripiceni, a sugeni és a jiuicai. Ezenkívül meg is ismeretes, Temesváron épül egy új cukorgyár, ez azonban az idén aligha fog üzembe helyezkedni. A többi gyárak azonban teljes produktivitással dolgoznak.

A cukorgyártás intenzívebbé tételét feltétlenül elősegíti az a körülmény, hogy az idén rekordtermés volt cukorrépában ugyanarra, hogy a gyárak nem is lesznek képesek ezt a nagymennyiségű cukorrépat feldolgozni. Szakemberek véle-

ménye szerint közel négymilliárdot tesz ki az az összeg, amit a cukorgyárak cukorrépáért ki kell, hogy fizessenek a termelőknek.

Kérdést intéztünk aziránt is, hogy a kedvező cukorkonjunktúrával kapcsolatosan nem-e várható, hogy a gyárak, illetőleg a cukorközpont leszállítsa az árakat, ami már csak azért is indokolt volna, mert a külföldi piacokon a cukorárak állandó lefelé menő tendenciát mutatnak.

Informátorunk szerint a cukorközpont az idén aligha fogja az árakat csökkenteni, mert ha eltekintünk a behozatali vámtól, a belföldi cukorárak nem magasabbak a külföldi piacokon mutatkozó átlagáraknál. Különben is a kormánynak eltökélt szándéka, hogy a cukortermelést nagyobb védelemben részesíti és így arról sem lehet szó, hogy a tavaly három aranylejre emelt behozatali vámtól leszállítsa.

Legközelebb statisztikát fogunk közölni arról, hogy mennyire helytelen és mennyire a fogyasztók érdeke ellen történik a kormány védelmi politikája a cukorgyárak iránt, valamint közölni fogjuk a külföldi piacokon érvényben lévő cukorárakat és ebből látható lesz, hogy a belföldi cukorárak jóval magasabbak, mint a külföldi piacok árai, miért is vagy a cukorárakat kell csökkenteni, vagy pedig redukálni kell a behozatali vámtól, hogy a fogyasztók a világpiacon megfelelő árban juthassanak ehhez a fontos közszükségleti cikkhez.

Uj igazgató a Banca Nationala élén. Bukarestből jelentik: A „Cuvantul” szerint Jean Lepadatu nemzeti párti ismert pénzügyi szakembert a Banca Nationala igazgatójává nevezték ki.

Magyarországi pénzügyi hírek. Kornfeld Pál báró, a Magyar Általános Hitelbank ügyvezető igazgatója, bankja jelzálogüzleteiben és más tranzakciók ügyében a napokban Amerikába utazik. — A Lipták-gyár eladja fegyvergyári berendezését, amelyre külföldről előnyös ajánlatokat kapott. Erre a hirre a gyár részvényei 35 ezerről 45 ezer koronára emelkedtek. — A Magyar Leszámitoló és Pénzbeviteli Bank, gépipari érdekességében üzemkoncentrációt létesít. A Roessseman és Kühnemanna beleolvastja az Eyp és Fekete gépgyári r. t.-ot s részvényeit 3:1 arányban cseréli át. A Harmatta féle vashordó és csőgyárak is teljesen bekapcsolódnak az így egyesített üzembe. A vállalat vezérigazgatója: Fekete Henrik lesz, míg Kühnemann Henrik alelnöki pozíciót kap. — A Rimamurányi októberre készül el mérlegével, mely már aranyéremmel lesz. Előreláthatólag 6000 korona osztalékot fog fizetni, ami összesen tízmilliárd magyar korona kihelyezést jelent.

A cseh sörkivitel elvesztette a jugoszláv piacot. Prágából jelentik: A csehszlovák sörkivitel a múlt évvel szemben javult ugyan, de a békebeli kivitelnek még mindig csak 17 százaléka. Ezért a sörfőzőipar a kereskedelmi szerződések révén óhajtja javítani a kiviteli lehetőségeket. A sörkivitel helyzete ma sulyos. Jugoszlávia például 60-72 aranydinar vámtól szedte, hogy ez a terület teljesen elvesztett.

Oroszország külföldi tőkét kap. Berlinből jelentik: A moszkvai külügyi népbiztosság Berlinben és Londonban koncessziós bizottságokat szervez, amely intézmények külföldi tőkések Oroszországi termelését, az orosz gazdasági életben való részvételét, koncessziók elnyerését közvetítették. A berlini iroda Európa szárazföldjén fog működni, míg a londoni a brit birodalomban, a gyarmatokat is beleértve.

Érvényben maradnak a záróra-rendeletek. Bukarestből jelentik: A munkaügyi minisztérium a belügyminisztériummal egyetértésben rendeletet adott ki, mely szerint a nyári záróra, mely tudvalevőleg október elsőjéig volt érvényben, továbbra is érvényben marad.

Uj érdekesség veszi át a Stinnes-koncert. Egy berlini távirat most arról számol be, hogy a Stinnes koncern szanalása sikerült. A vállalatokat egy újonnan alakult részvénytársaság veszi át, amelynek alaptőkéje 25 millió aranyárka, tehát 1250 millió lej. A részvénytársaság az essen Krupp cég és a Hibernia Társaság bevonásával alakult meg. A Stinnes-család 10 millió aranyárka, vagyis 500 millió lej végkielégítést kap.

Csak a fémipari vállalatokra vonatkozik a 0-17 aranylejes koksztám. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium hivatalosan közli, hogy azon rendelkezés, mely szerint a koksztám behozatali illetéke klg.-kint 0-17 aranylej, csakis a fémipari vállalatoknál használandó koksztámra vonatkozik és semmiesetre sem arra, melyet a kőipar használ fel. Ez utóbbiak erre vonatkozó kéréséről esetleg egy külön speciális bizottság dönt.

Az arany és ezüst beváltási ára. Bukarestből jelentik: Az arany és ezüst árát megállapító bizottság az arany árát kilogramonként 137.771 lejben, az ezüstöt 4.466-60 lejben állapította meg.

A szlovák vasutakon leszállítják a tarifát. Prágából jelentik: A csehszlovák vasutügyi minisztériumban a szlovák vasuti tarifa kérdéséről tárgyalnak. A kérdéssel a minisztérium azért is kíván behatóan foglalkozni, mert a vasuti tarifa leszállításának problémájával elejét vennék azoknak a panaszoknak, melyek a drága vasuti díjszabás miatt hangzanak el s egyben elősegítenek ezzel a tót felvidék konszolidációját is.

Emelkedett Románia bankjegyforgalma. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala kimutatása szerint Románia bankjegyforgalma szeptember 19-én a következőképpen alakult: a forgalomban lévő bankjegyek összege, amely szeptember 12-én 20 milliárd 348 millió lejt tett ki, szeptember 19-én 20 milliárd 598 millió lejre emelkedett, ami 250 millió lejt növekedésnek felel meg. A statisztika közli, hogy ha a bankjegyforgalom továbbra is ilyen mértékben emelkedik, akkor az üzleti év végén túl fogja lépni a megállapított maximális határt. A váltószámítási tárcsa 148 millió emelkedést mutat. A folyószámlahitelek 86

millióról 66 millióra csökkentek, míg ezzel szemben a kamattőke 97 millióról 107 millióra emelkedett a szeptember 12. és 19-ike közti időben.

Eredményesnek ígérkeznek a cseh-magyar gazdasági tárgyalások. Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy a magyar-csehszlovák gazdasági tárgyalások anyagát a két delegáció már két ízben átvette. Mint értesülünk most minden remény meg van, arra hogy a harmadszori tárgyalás konkrét megállapodásokhoz fog vezetni. Így történt az osztrák tárgyalásoknál is, ahol a harmadik tárgyalás hozta meg az eredményt. Minden jel arra vall, hogy 8-10 napon belül meglesz a megegyezés. Ennek jele, hogy illetékes helyen október első felére tervezik a tárgyalások felvételét, amelyen az egész anyag harmadszori olvasása fog megtörténni.

Mennyit tesz ki Románia külföldi tartozása. Bukarestből jelentik: A legújabb statisztika szerint Romániának a nagyobb külföldi államokkal szemben a következő tartozásai vannak: Franciaországgal szemben 100 millió frank, Angliával szemben 24 millió font sterling, Amerikával szemben 45 millió dollár és végül Olaszországgal szemben 150 millió lira.

A CFR 30 millióért talpát vásárolt. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága szerződést kötött a „Constructia” fatermelő vállalattal 30 millió lej értékű vasuti talpfa szállítása ügyében. A vasutigazgatóságnak az a célja, hogy záros határidőn belül új talpákat helyez el az összes főbb vonalokon, hogy ezáltal a forgalom biztonságát és gyorsítását segítse elő.

TŐZSDE

Október 3-án

A lej: Zürichben 245 00, Párisban 9-90, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piacon ma kedvezőbben itélték meg a lej külföldi helyzetét. Ennek tudható be, hogy a devizák iránti kereslet alább hagyott és hogy az árak nem tartották meg tegnapi szintjüket. Lányha irányzat mellett az árfolyamok a következők:

Bécs 29 60—29 70, Prága 6 20—6 24, Budapest 332—334, Páris 9 90—9 95, Zürich 40 50—40 60, Newyork 209 00—209 00, London 1020—1024, Milánó 8 50—8 55.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 40, Amszterdam 208 35, Newyork 518 75, London 2509 00, Páris 2435 00, Milánó 2085 00, Prága 1535 50, Budapest 72 50, Belgrád 918 75, Bukarest 245 00—245 00, Varsó 87 00, Bécs 73 15.

Bukarest. Devizák: Páris 10 05, Berlin —, London 1024, Newyork 210 00, Milánó 8 62, Zürich 40 50, Bécs 29 80, Prága 6 20, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, német márka 49 50, leva 1 50, török lira 114, font sterling 1015, francia frank 10 00, svájci frank 40 00, olasz lira 8 60, drachma 3 10, dinár 360, dollár 207 00, lengyel forint 35 00, osztrák shilling 29 70, magyar korona 29 20, cseh korona 6 10, belga frank —, holland forint —.

Zsák Ponyva Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető
Albala Izsó Timisoara
Piata Traian No 10

Raglanok öltönyök, gyerek-kosztümök
Neumann M. férfi- és fiuruha-áruháza
Cluj, Piata Unirii (Fötér) 14

Győződjön meg hogy aján-
dékárgyát arany, ezüst és
brilliansarukban legolcsób-
ban nálam szerezheti be.

F. Markovits, Cluj
Wesselényi M.-u. No 20.

Arany ezüst és brilli-
áns tárgyakban
a legkényesebb igényeket is ki-
elégítő nagy választék.

SZINHE

Adler Ná
dor, ez a kiváló
akinek kvalitá-
tuk, külföldi
kön este fél
az unitárius
vári közönség
wen, Bach,
zsido zenesze-
senye is szer-
darab sok
telve, melyek
ban minden
A kíséretet
gyek előre v
egyház-utca

A sz
Magnetic.
izgalmas, érde-
régén várt b
László, Cselle
Lendvay, M
szerepeit.

Király Er
baton este Fe
gulatosabb op
tatja vendéj
Luxemburg g
hettős érdeke
Kintér Böske
peringőben t
mely egyik l

Délutáni
v. lyi szezon
Vén gazembe
vásánap dél
mely előadás

Mag

Szombat d. u
árak. S

Szombat este

A Fall
Király
és Nem
Soroza

Vasárnap d.
vendég
szállító

Vasárnap du
István

rozat 4

Vasárnap est
(Király
Nemén

B. Sor

Hétfő: Vará
Pintér

A. Sor

Heti
Csak délu

Csütörtök

Emberszive
fűszerepben:
Előzőleg: Eg

Select-

és 3. Vihar

felvonásban,
Fűszerepben

Milton Sills

Urania-

és 3. Gyors

felv. Fűszere

Apollo-

mint teljese

boló. Négy

nás. Fűszere

but

akar venni, n
szájája az ut

KEDÉLYRÉS
szünetek hu

nig ezzel
7 millióra
-ike közti

a cseh-
dapestről
szlovák
delegáció
nk most
a harmad-
khoz fog
valásoknál
meg az
gy 8-10
ennek jele,
felére ter-
n az egész
örtönni.
külföldi
legújabb
yobb kül-
tartozásai
00 millió
font ster-
dollár és
illió lira.
vásárolt.
zgatósága
fatermelő
ti talpfa
gnak az a
talpfákat
nyoz ezál-
tását se-

90, Buda-

ben itélték
tudható be-
nagyott és
i nivójukat.
ok a követ-

24, Buda-
ich 40-50—
on 1020--

Amsterdam
9-00, Páris
5-50, Buda-
245-00--

05, Berlin
0, Milánó
rága 6-20,

800, német
114, font
vájci frank
-10, dinár
00, osztrák
cseh korona

célokra
szerezhető

zsó

No 10

m.

háza
r) 14

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

Adler Nándor hangversenye. Adler Nándor, ez a kiváló tehetségű, fiatal hegedűművész, akinek kvalitásait már számos kritikában méltattuk, külföldi útja előtt, e hó 8-án, csütörtökön este fél 9 órakor fog újra hangversenyezni az unitárius kollégium dísztermében a kolozsvári közönség előtt. Műsorán ezuttal Beethoven, Bach, Kreisler művein kívül, a híres zsidó zeneszerzőnek: Goldmarknak hegedűversenye is szerepel. Ez az óriás technikát igénylő darab sok gyönyörű héber melódiával van telve, melyek a fiatal művész interpretációjában minden bizonnyal érvényre fognak jutni. A kíséretet K. Molnár Irma fogja ellátni. Jegyek előre válthatók Adler üzletében, Szentegyház-utca 5 és a Rózsa-drogériában, főtér.

A színházi iroda közleményei

Magnetic. Kedden este lesz a Pásztor Árpád izgalmos, érdekesítő drámájának, a Magnetic-nek régen várt bemutatója. K. Tóth Erzsé, Kemény László, Csella, Laczkó, Marsi, Miklóssy, Kőszegi, Lendvai, M. Hélyfi, Leóvey, Virág játsszák a vezető szerepeit.

Király Ernő vendégjátékai. Király Ernő szombaton este Fall Leónek egyik legszebb és legmagasabb operettjében, a Dollár-királycében folytatja vendégjátékát. Vasárnap délután fél 3-kor a Luxemburg grófja kerül színre, mely előadásnak hekkös érdekessége az lesz, hogy Király Ernő és Pintér Böske együtt lépnek fel. Hétfőn a Varázskeringőben folytatja vendégjátékát Király Ernő, mely egyik legjobb szerepe.

Délutáni előadások. Szombaton délután a tavalyi szezon egyik legvonzóbb műsordarabját, a Vén gazembert adják Mihályfival a főszerepben és vasárnap délután 6-kor a Vasgyáros kerül színre, mely előadás Szentgyörgyi is fellép.

Magyar Színház heti műsora

Szombat d. u. 4-kor: A vén gazember (Olcsó hely-árak. Sorozat 45)

Szombat este 8-kor: Dollárkirálynő (Operett-repríz A Fall Leo emlékelődások harmadik estéje. Király Ernő vendégjátékával, L. nyel Irén és Neményi fellépésével. Premiebérlet 7 sz. Sorozat 46)

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Leányvásár (Király Ernő vendégjátéka, Pintér Böske fellépésével. Leszállított helyárakkal. Sorozat 47)

Vasárnap du. 6-kor: A vasgyáros (Szentgyörgyi István fellépése. Leszállított helyárakkal. Sorozat 48)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Dollárkirálynő (Király Ernő vendégjátéka. Lengyel Irén és Neményi Lili fellépésével. Napibérlet 18 sz. B. Sorozat 49)

Hétfő: Varázskeringő (Király Ernő vendégjátéka, Pintér Böske fellépésével, napibérlet 19. sz. A. Sorozat 50)

Heti műsor a Szinkör-mozgóban

Csak délutáni előadások, 3 és 5 órai kezdettel.

Csütörtökön és pénteken, október 1 és 2. **Emberszívek.** 6 felvonásos megrendítő dráma, a főszerepben: Mary Phylidin és Hause Peters. Előzőleg: Egy rendkívüli mulattató burleszk.

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Péntek, szombat, október 2. és 3. **Viharmadár.** Énekesítő kalandordráma 12 felvonásban, Rafael Sabatini világi és regénye után. Főszerepben a legnagyobb amerikai művészek: Milton Sills és Enid Bennett.

Urania-mozgó. Péntek, szombat, október 2 és 3. **Gyorsabb, mint a halál.** Kaland dráma, 8 felv. Főszerepben Harry Piel.

Apollo-mozgó. Szombat, október 3. **Zigotto,** mint felügyelő, vámos, a kulisszák között és romból. Négy amerikai nevetetű filmből 8 felvonás. Főszerepben Zigotto.

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse sajnálja az utat **SZÉKELY és RÉTI** ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermelt, asztalok karmunkásgépeket legolcsóbban itt szerezhetik be

d'orsay

parfumeur

17, rue de la Paix — PARIS

ses poudres

sept Teintes

les plus adhérentes

les mieux parfumées

הנני מאחל לכל מכירי וחברי שנה טובה ומאושרת

Wasserstrom Sándor, Oradea-Mare

שנה טובה ומתוקה

A „Mizrachi“

Erdélyrészi Központja

kíván munkás jó esztendő-t Kis- és nagytető-bizottságának, összes tagjainak és elvbarátainak.

Eau de Cologne

Kapható minden szakbavágó üzletben.

Gajzágó Márton

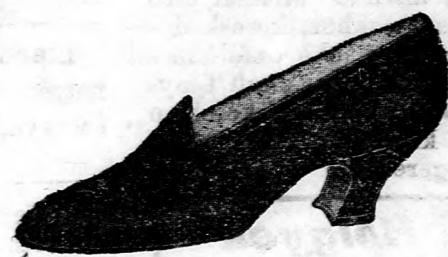
Cluj, Str. Regina Maria No 24.

képes, műközőrűs, műszerész, nickelőző telep.

חלפים ונד איממער
אום לאנער

Róth

cipésnél Szép-u. 2. szám alatt készülnék a legújabb divatu

cipő-különlegességek.

RUHÁZATI CIKKEK

RÉSZLETFIZETÉSRE

Lázár Réger

nagyáruházában Cluj, Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

Allandóan nagy raktár: Férfi és női szövetek, bársony, plüők, kelengye-vásznak, mosóruk, paplanok és mindenféle divat-különlegességek stb. stb. Meghívásra házhoz megyünk mintakollekcióval.

ÓRA

Kapható az összes nagyobb óras- és ékszerészüzletekben.

Vezérképviselőt:

Moisi A. Mendel Fii

CRAIOVA

elegáns és preciz Csak nagybani eladás

IZRAEL JÓZSEF

nagy szőrmeáruháza — Cluj, Calea Victoriei No 2.

Bundák 9500 leitől
Sport-bundák 3500 eitől
Gyermek-bundák 1150 leitől

Nagy választék mindenféle szőrmeáruban!

Nagy választék mindenféle szőrmeáruban

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarországi közlésnél egy sorban, vastagabb betűvel 6 lej. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej, álláskeresőknek 30% kedvezmény. **Árnyékolt hirdetés díja előre fizetendő.**

Kereskedelmi utazók
Berkovicsné כשר ארטה vendéglője,
Oradea-Mare,
 Str. Nicolai Jorga (Zöldfa-utca) 19.
 Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

„61” és „Szerény” jeligére levél van a kiadóban, kérik átvenni.

22 éves barna, magas rokonom férjhez adnám 100.000 lei hozomány, butor és szép kelengyével, egy állandó állással bíró hivatalnokhoz, kereskedőhöz vagy jobb önálló iparoshoz, teljes című fényképes ajánlatot kérek e lap kiadójába „Diskretio” jeligére 9974

Hölgyek figyelmébe!
 Mindennemű modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag elsőrendű anyag s készítmény, L'Oréal-Henné minden színben kapnató. Megrendelést vidékre is eszközölök. Vágtott hajat kicsinyben és nagyban veszek. —
Mussa Gyula Cluj
 Str. Memorandului 10

Instructorkeresek, ki első és második állami gimnáziumba járó leánykaimat egész évben tenanyagra előkészítené, Jakab, Petőfi utca 3. 9962

Wertheim kassza (3-as) eladó. Cim a kiadóban. 9966

Fx adminisztrációra
 kiadnám 1926 március elsejétől esetleg 1926 január elsejétől szezegyárral, malommal, erdővel, egyéb javakkal és instrukcióival felszerelt birtokomat. Az ingatlanok vasuti állomás mellett Szamosvölgyében vannak. Érdeklődők forduljanak Dr.
Hirsch József
 ügyvédhez
 C L U J,
 Cal. Victoriei 39. sz. alá.
 9939

„Stenografia”
 gyors- és gépiró szakiskola 6 hetes és 4 hónapos kurzusai a még beiratkozhatók. Tandíj havi 300 lei. Z. polya-u. 2. üzlethelyiség. Szenes-ház. 9968

— tejj házhoz szállítva is, továbbá teavej és egyéb tejtermékek frissen kaphatók Elek tejüzemében, Sulutia (iz-utca) 8. 9941

Iskolásleánykát felvesz teljes ellátásra, zongorahasználattal, intelligens zsidó család. Cim a kiadóban

Tanárjelölt (nő) perfekt német, aki a román nyelvet is tudja, középiskolai tanulókat tanítását, correpetálást vállalja. Ajánlatokat „Biztonság” jeligére a lap kiadóhivatalába 9972

Nősülne ismeretlenség hiányában ezután 80 éves, izr., vezető állásban levő magánhivatalnok. Csakis fényképpel ellátott ajánlatokat „Komoly házasság” jeligére a kiadóba. Fénykép círcetio mellétt visszaküldetik. 9970

Eladó vármegye székhelyén egy jól felszerelt ecetgyár. Cim a kiadóban. 9951

Tagfelvételi értesítés!
 Az orth. Chevra Kadisa választmánya f. évi október hó 6-án kedden d. u. 3-6-ig Szentlélek-u. 1 sz. alatt tagfelvételi ülést tart. Legközelebbi tagfelvételi ülés már csak husvét felütnépén lesz megtartva. Az előjáróság. 9971

HUNWALD
 Str. Vlahuța (völi Bolyai-u.) 3. Teléfon 147

Üvegcsiszoló és tükörgyár. Táblatveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükörök újraforsorozása 1007

Französin mit perfekt Deutsch erteilt Stand Ofert L. S. 9955

Perfekt gépirónő felvételre kerestetik, románul tudó előnyben. Cim a kiadóban 9973

Házvezetésben jártas jobb házi leány, zsidó helyre ajánlkozik. Megkereséseket „Megbízható” jeligére a lap kiadóhivatalához kérek 9969

Börzszakmában 11 éves szakképzettséggel, teljesen önállóan dolgozó, a könyvelésben is jártas, jó referenciákkal rendelkező börkereskedő üzletvezetői vagy utazói állást keres november 1-re. Szíves megkereséseket „Börutazó” jeligére a kiadóba kér.

Köser ellátást és lakást kaphat két fiatalember vagy fiatal pár, Széchenyitér 15, emelet 9974

3 iskolába járó 6, 10, 12 éves kisleány mellé keresünk jobb nőt. Részletes ajánlatokat szíveséggel: Schartz Mendel ur, Targu-Mures, Arany János utca 21. továbbit, 9962

Antik háló, díofa berakással, jutányos áron eladó, Rosenberg régiségkereskedő, Unió-utca 28. 9975

Perfekt gyors és gépirónő ki németül tud, alkalmazást nyer. Lloyd Express Str. Memorandului 24.

Kérjen mindenütt
Pierre
borotva-pengét.
 A legjobb fémkereték, a legtökéletesebb gyártmány. Garantált minőség. 1800

Van szerencsénk a m. t. közönség szíves figyelmét felhívni a
Központi szálló
 újonnan berendezett éttermére, télikert- és sörcsarnokára. Sirocco 1502
 Elorendű román, magyar, francia konyha.
 A sörcsarnokban kitünő zóna villásreggeli s frissen csapolt „Luther-Sör”. Elvállalunk rendeléseket nagyobb bankettek, piknikok, menegzőkre a leggyorsabb menü-összeállításról a legizáltesebb kivitelben. Téli kert rendelkezésre áll alkalmi társas ÖSSZEJÖVETELEKRE, tea-délutánokra és táncmulaiságokra. Estéknként vacsora után tánc. Minden héten pénteken szegedi halászlé. Szombaton eredeti marosvásárhelyi flecken és vargabéles. Kitünő nagyenyedi borok. Utcai kivitelre előnyös ár. — Naponta PUSKÁS BELA jóhínevű zenekara hangversenye. Kiváló tisztelettel SZILÁGYI GYULA és BELA.

MARTIN PAL Jun.
 Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.
 כשר ועלכווארען פאבריק
 ערצייגט אללערליי ועלכווארען פאסט-פאקעטעס ועוד ועוד פאר נאכאחמוע עפעקטוארעס. פריידקראנט אונד דער און פערלאנגען.

Nagy őszi elárusítás kezdődött

GROMMEN & HERBERT

gyári lerakatában
 Cluj, Calea Reg. Ferd.
 No. 13. (v. Wesselényi M.-u.)

Férfi öltönyre való gyapjuszövet méterenként	Lei 350
Férfi öltönyre való la gyapjuszövet méterenként	Lei 380
Férfi átmeneti kabátszövet méterenként	Lei 690
Futó szőnyegek méterenként	Lei 48

Mig a készlet tart!

Lloyd

Használjunk kizárólag
 כשר כשר
PLANTOL
 legjobb növényzsírt, mert ez tisztia, egészséges és kiadós!
 Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi feiügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.
 Képviselei: **HARTIG & HIENZ Cluj**
 Str. Iuliu Maniu 8. Telefon 1-18.

Árpadarát árpakását (Gerstli)
 a legolcsóbb napi árak mellett nagy tani eladásra szállit **Wolaszky Hermann**
 hámczó malma, Nagyszőlő en.

Aranyér
 „Anusol” Soedecke
 aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszeru alkalmazás, biztos siker. Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Tartalmas alkálirészekből mentes. Reggel és este egy kúpocská lesz a végbélbe bevezetve. Minden patikában és drogériában kapható. —
RAKTÁR F.H.MEES CALEA-GRIVITEI 61

Érkezésiőse
 hivatal és n
 Cluj-Kolozsvár,
 A. Pop. (Brassai
 Váraton: Szerk
 és kiadóhivatal
 No. N. Sz. —
 Kéziratok kizárólag
 szerkesztőségbe
 kerülnek. Kéziratok
 nem kerülnek vissza

1925 október 3

A hívő term hinni a külön sikerében, vagy voltában is. N böző konferenciák még olyan, ameságtalanságait gy solni. Legfőlebb is durva életet szolni, több-keve után most Locar sági paktumról mak és Németor biztonsági paktu ethimológiai érte biztonság ügye i világon. S bár L juk lebecsülni, ö igyekszik elhitet a locarnói konfere ban állani Európ ban állani min igazságtalanságai nak. Ezeket az i a mai gazdasági lehet elérni, olya teremtetésével, mel épülnek fel, han gokon, a kereske és termelés viszo gán alapulnak. A ujra nem erről l tésüképen a külön kijelentése, hogy az igazi béke hel nagy népek: a békülése. Amig tovább kell fizetn kel egyáltalán nippessége s így fize iparához a szene Saar-medence m marad, — addig hipokritaságot, m

A biztonsági Németországgal a tani és politikai Kétségtelen, hogy ez bizonyos léle járnai, ami a gyako két szomszédállam zött foghat hozza melyre mindkettő van. Jelentheti a is, hogy az európa ismét helyrebillen Franciaországban sebb hatalmi terület igényeiket és hatalmúltások helyett a békésebb politikai ből a szempontból mutatkozik az a p Franciaország mai

A kulisszák m események mindig le — a biztonság nebbre tapintó pro Ez a probléma: az kérdés. Most deri miért jött Európáb ügyi népbiztos. Ne az, hogy Németor paktumra vonatkoz telről. Oroszország túl akarja visszaad angol konzervatívog hogy Németország körébe vonva, — koncessziók ígérte